

موارد استعمال منشور در استرایسیسم کونکو میتانزت

دکتر ابوالفضل سعیدی *

برارد Berard و پایان پاپرا Payan - Papera در سالهای ۱۹۶۵ و ۶۶ و ۶۷ و برارد و عده دیگر در ۱۹۶۷ آزمایشات مکرر روی استرایسیسم کونکو میتانزت بوسیله بکار بردن منشور انجام داده اند .

منظور از استعمال منشور اینست که تصویر شبیهی در کانو نهایی مشابه در دو چشم بیفتد یعنی آنکه تصویر روی فوای Foveola چشم راست و چپ باشد . همچنین استفاده از منشور برای موارد فوق بوسیله دکتر آروگا Arruga نیز بیان شده . در موقع تجویز منشور در استرایسیسم باید در نظر داشت که :

آیا استرایسیسم بیمار عمل نشده یا استرایسیسم عمل شده است .

اول - در اشخاصی که استرایسیسمشان عمل جراحی نشده برای آنکه بتوان از استعمال منشور استفاده کاملی نمود شرایطی لازم است .

اولاً باید استرایسیسم قدیمی نباشد یعنی هر قدر که امکان پذیر باشد طفل مبتلا به استرایسیسم را زودتر به متخصص مربوطه نشان دهند . باید دانست بهترین موقعی وقتی است که بیش از سه هفته از شروع استرایسیسم نگذشته باشد . دو بینی موقتی نشانه شروع بیماری است معهداً در استرایسیسم خارجی مادرزادی این علامت مدتی باقی خواهد ماند .

ثانیاً باید دید دو چشمی برقرار شده باشد که بتوان منشور را تحمل کرد . سن بچه باید کمتر از دو سال نباشد و سن ۳ - ۴ سال بهترین موقع است . ثالثاً بعضی شرایط دیگری هست که باید وجود داشته باشد . اگر استرایسیسم خیلی دیر شروع شود بعلت آنکه دید دو چشمی مدت مدیدی برقرار بوده تا اندازه ای مشکل خواهد بود .

تغییر زاویه انحراف معمولاً جلوگیری از غیرطبیعی بودن نقاط متناظر رتین (Abnormal Retinal correspondence) را مینماید. یک زاویه کوچک بین ۱۰-۸ درجه عاقبت خوبی را خواهد داشت بشرط آنکه استرایسیم قدیمی نباشد و انحراف زاویه در حدود ۱۶ و بیشتر استعمال منشور را دشوار خواهد کرد.

رابعاً موارد خاص:

استرایسیم داخلی - در صورتیکه علت تطابق باشد نتیجه خوبی از استعمال منشور حاصل میشود و بعلت تغییرات زاویه.

همچنین در استرایسیم داخلی هیپرکینتیک Hyperkinetic بدون هیپرمتری نیز بکار بردن منشور مفید خواهد بود ولی در صورتیکه علت فلجی باشد نتیجه خوبی نخواهد داشت.

استرایسیم خارجی - در موارد استرایسیم خارجی در هر سنی میتوان منشور را تجویز نمود و حتماً قبل از مبادرت به عمل جراحی باید استعمال منشور را آزمایش نمود. در صورتیکه نتیجه حاصل نشد بعداً باید مبادرت به عمل جراحی نمود.

طرز استعمال منشور:

قدرت منشور - انحرافات افقی را کاملاً باید تصحیح نمود. اگر زاویه انحراف متغیر باشد بهتر است ۱ یا ۲ انحراف را تصحیح نمود و این حالت در اشخاصی که به استرایسیم خارجی مبتلا هستند زیاد اتفاق میافتد.

در انحرافات عمودی همراه با انحراف افقی اگر زاویه انحراف افقی کم باشد کفایت فقط انحراف عمودی را تصحیح نمود. اگر انحراف افقی زیاد باشد بهتر است اول وضع افقی را تصحیح نمود و بعد انحراف عمودی را. باید در نظر داشت چنانچه انحراف عمودی وسیع باشد نتیجه خوبی عاید نخواهد گشت.

در موقع بکار بردن منشور باید (۱) تمرینات ارتوپتیک را نیز بکار برد (البته در صورتیکه سن طفل مقتضی باشد) (۲) از عینکهای دو کانونه استفاده نمود (۳) داروهای میوتیک نیز تجویز شود.

در شروع باید بیمار را هده روزه تحت نظر گرفت و بعداً هفته ای یک دفعه معاینه کافی خواهد بود.

چه اتفاقاتی ممکن است دیده شود:

(۱) یا آنکه چشم کاملاً حالت ارتوفوری پیدا میکند و فوژیون و دید استر اسکوپیک

طبیعی است باید دانست که اندازه گیری دو قسمت آخر در نزد اطفال مشکل است که در اینموارد باید از کاور تست استفاده نمود ولی وقتی سن ۵/۴ یا ۵ سال یا بیشتر باشد اندازه گیری انحراف و مقدار فوژیون امکان پذیر خواهد بود .

پس از چند دفعه متوالی آزمایش چنانچه حالت ارتوفوری تغییر نمود می-توان قدرت منشور را کم کرد و چنانچه با حذف کامل منشور باز حالت ارتوفوری برقرار بود احتیاج بعمل جراحی نخواهد بود. ولی برعکس در صورتیکه حذف منشور امکان پذیر نباشد باید مبادرت بعمل جراحی نمود و همچنین چنانچه نتوان مقدار قدرت منشور را از ۲ یا ۳ دیوپتری کمتر نمود باز باید اقدام بعمل جراحی کرد .

۲) وقتیکه ارتوفوری کامل حاصل نگردد عاقبت خوبی از بکار بردن منشور عاید نخواهد شد .

۳) اگر ارتوفوری غیر ممکن باشد باید منشور را حذف و مبادرت به عمل جراحی نمود .

دوم - استراییسم عمل شده :

۱) استعمال منشور در صورتیکه زاویه باقیمانده کوچک باشد دید دوچشمی را برقرار مینماید .

بعضی شرایط دیگری نیز هست که باید در نظر داشت .

۱- عدم وجود آمبلیوپی و سوپرسیون - در اینموارد حالت آمبلیوپی جلو-گیری میکند که تصویر در روی فوای دوچشم بیفتد .

۲- در استراییسمهای انکومیتانت (Incomitance) منشور مفید نخواهد بود. مدت استعمال منشور - وقتی دید مرکزی دوچشمی برقرار شد باید مقدار قدرت منشور را کم کرد . قاعده کلی در دست نیست. معمولاً منشور را برای دو هفته بکار میبرند و هر دفعه در حدود یک دیوپتری منشور را کم میکنند و گاهی میشود مقدار آنرا سریعتر کم نمود . در ضمن بکار بردن منشور چنانچه چشم انحراف بخارج پیدا نمود باید مقدار آنرا کاست .

وقتیکه قدرت فوژیون کم باشد باید تمرینات ارتوپتیک را نیز با آن توأم نمود و نیز میتوپتیکها را باید تجویز نمود و ضمناً قدرت عینک را در هیپرمتری می-بایست کم کرد .

در بعضی موارد استعمال منشور با قدرت مناسب دید دوچشمی را تصحیح

نمی‌نماید در اینموارد چه عاملی مؤثر است :

- ۱) در صورتیکه تقارب زیاد باشد منشور را در تمام مدت روز نباید بکاربرد و باید بستن چشم را نیز با آن توأم نمود .
 - ۲) در صورتیکه زاویه قبل از عمل جراحی کوچک باشد مثلاً در حدود ۸ درجه بهبودی مشکل است در اینجا تمرینات ارتوپتیک مفید خواهد بود.
 - ۳) چنانچه وسیع بودن زاویه انحراف عمودی توأم با افقی باشد منشور نتیجه نخواهد داد .
- بطور خلاصه استعمال منشور در استرایسیم‌های کونکومیتانت در صورتیکه افتادن تصویرشبی در نقاط متناظر دو شبکیه طبیعی باشد نتیجه فوق‌العاده مفیدی را خواهد داشت .

Reference

- 1- Arruga A (1967) Transaction of international congress of arthoptists.
- 2- Berard P. V 1963 Bull. Soc. ophtal Pigassou Albouy and Garipay 1966.